

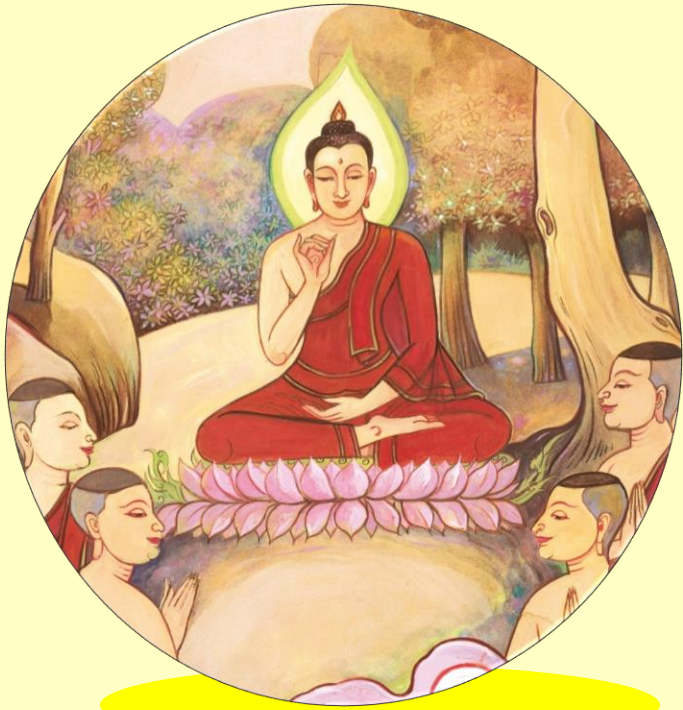

พระพุทธศาสนา

ม.๓

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เป็นวันที่มีเหตุการณ์สำคัญเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า ถือเป็นวันสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนอย่างยิ่ง การปฏิบัติตนในวันดังกล่าวจึงควรปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสม

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันมาฆบูชา

มาฆบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือน ๓ หรือปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปเป็นวันเพ็ญเดือน ๔ ในวันนี้มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นพร้อมกัน ๔ ประการ จึงเรียกว่า วันจาตุรงคสันนิบาต มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น ดังนี้

๑. พระสงฆ์จำนวน ๑,๒๕๐ องค์ มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย
๒. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา คือ พระพุทธเจ้าเป็นผู้อุปสมบทให้
๓. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญา
๔. เป็นวันที่พระจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ คือ เป็นวันเพ็ญกลางเดือน ๓

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันมาฆบูชา

เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักธรรม “โอวาทปาติโมกข์” แก่พระภิกษุที่ได้รับการบวชแบบเอหิภิกขุอุปสัมปทา ซึ่งเป็นพระอรหันต์ รวมทั้งสิ้น ๑,๒๕๐ องค์ ที่มาประชุมกัน โดยมีได้นัดหมาย ณ พระวิหารเวฬุวัน

หลักธรรมโอวาทปาติโมกข์ เป็นคำสอนที่เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ซึ่งกล่าวรวมไว้ ๓ ประการ คือ ละเว้นความชั่วทั้งปวง ทำแต่ความดีทั้งปวง ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันวิสาขบูชา

วิสาขบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือน ๖ หรือปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปเป็นวันเพ็ญเดือน ๗ ในวันนี้มีเหตุการณ์สำคัญซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้า โดยตรง ๓ ประการ คือ เป็นวันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน ซึ่งเหตุการณ์ทั้ง ๓ ประการนี้เวียนมาบรรจบในวันเดียวกัน คือ พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าหลังจากประสูติ ๓๕ ปี และได้ทรงบำเพ็ญพุทธกิจทุกวัน เป็นเวลา ๔๕ ปี หลังจากประกาศพระศาสนา จนเมื่อพระชนมายุ ๘๐ พรรษา ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

พุทธกิจที่พระพุทธเจ้าทรงบำเพ็ญตามช่วงเวลาของทุกวัน ๕ ประการ คือ

๑. เวลาเช้า เสด็จออกบิณฑบาตเพื่อโปรดสัตว์ เนื่องจากพิจารณาเห็นแล้วว่ามิบุคคลใดบ้างที่ควรเสด็จไปแสดงธรรมเพื่อให้ละความเห็นผิด และส่งเสริมให้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบยิ่ง ๆ ขึ้นไป

๒. เวลาบ่าย ทรงแสดงธรรมแก่ผู้ที่มาเฝ้า ซึ่งในทุก ๆ วันจะมีผู้มาเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อฟังพระธรรมเทศนามิได้ขาด ไม่ว่าพระพุทธองค์จะประทับอยู่ ณ ที่แห่งใดก็ตาม

๓. เวลาเย็นจนค่ำ เป็นเวลาที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทแก่พระสงฆ์ที่ประจำอยู่ ณ ที่แห่งนั้น บางครั้งอาจมีพระสงฆ์จากที่อื่นเดินทางมาสมทบด้วยเป็นจำนวนมาก

๔. เวลาเที่ยงคืน ทรงแก้ปัญหาหรือตอบข้อธรรมของเทวดาหรือกษัตริย์ผู้เป็นสมมติเทพ

๕. เวลาเช้ามีดวงสว่าง พระพุทธเจ้าจะทรงใช้เวลาในช่วงนี้ในการพิจารณาสัตว์โลกทั้งหลายที่สามารถเสด็จไปโปรดได้ และจะเสด็จไปโปรดในเวลาที่จะออกบิณฑบาต

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันวิสาขบูชาถือเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และได้รับการประกาศจากองค์การสหประชาชาติ ให้เป็นวันสำคัญสากลแห่งโลก ในการประชุมครั้งที่ ๔ ในวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งประเทศไทยได้รับเกียรติให้เป็นเจ้าภาพในการจัดกิจกรรมวันวิสาขบูชาโลก ตั้งแต่พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้นมา เมื่อถึงวันดังกล่าว พุทธศาสนิกชนจะน้อมรำลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และร่วมกันประกอบพิธีกรรมเช่นเดียวกับในวันมาฆบูชา นอกจากนี้ยังจัดให้มีการบรรพชาอุปสมบทหมู่ขึ้นอีกด้วย

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันอัฐมีบูชา

วันอัฐมีบูชา เป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระพุทธสรีระของพระพุทธเจ้า ซึ่งตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ หากปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปตามวันวิสาขบูชา คือ ถัดจากวันวิสาขบูชา ๗ วัน พุทธศาสนิกชนจะร่วมกันรำลึกถึงพระพุทธเจ้า จึงพร้อมใจกันปฏิบัติศาสนกิจเพื่อเป็นพุทธบูชา เช่น บำเพ็ญประโยชน์ รักษาศีล เจริญสมาธิภาวนา ถวายภัตตาหาร ให้อทาน

สำหรับประเทศไทยไม่มีหลักฐานแน่ชัดเกี่ยวกับการจัดงานวันอัฐมีบูชาว่าเริ่มมีตั้งแต่สมัยใด สันนิษฐานว่าน่าจะมีมาตั้งแต่อดีต แต่ไม่เป็นที่แพร่หลายนัก นิยมจัดเฉพาะบางวัด เนื่องจากพุทธศาสนิกชนให้ความสำคัญกับวันวิสาขบูชามากกว่า จึงไม่ได้กำหนดให้เป็นวันหยุดราชการดังเช่นวันสำคัญอื่น ๆ

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันอาสาฬหบูชา

อาสาฬหบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือน ๘ ถ้าปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปเป็นเดือน ๘ หลัง ในวันนี้มีเหตุการณ์สำคัญทางพระพุทธศาสนา หลายประการ ดังนี้

๑. เป็นวันที่พระพุทธเจ้าประกาศพระพุทธศาสนาโดยตรงแสดงปฐมเทศนา ชื่อ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร แก่ปัญจวัคคีย์ ณ อิสิปตนมฤคทายวัน มีเนื้อหาสำคัญ เรียกว่า อริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

๒. เป็นวันที่มีพระอริยสาวกองค์แรก คือ พระโกณฑัญญะ หลังจากได้ฟังปฐมเทศนาแล้ว พระโกณฑัญญะก็บรรลุโสดาปัตติผลเป็นพระโสดาบัน จึงเรียกชื่อท่านว่า พระอัญญาโกณฑัญญะ

๓. เป็นวันที่มีพระสงฆ์องค์แรก เมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นพระโสดาบันแล้ว ได้ทูลขออุปสมบทจากพระพุทธเจ้า ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงประทานอุปสมบทโดยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา

โดยตรัสว่า “เธอจงเป็นภิกษุมาเถิด เพื่อให้สิ้นทุกข์โดยชอบ”

๔. เป็นวันที่มีพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ครบบริบูรณ์

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันธรรมสวนะ

วันธรรมสวนะ หรือที่เรียกกันว่า “วันพระ” หมายถึง วันสำหรับฟังธรรม หาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ด้วยการศึกษาล่าเรียน สดับตรับฟัง ในเดือนหนึ่ง ๆ จะกำหนดให้ฤ

มีวันพระ ๔ วัน คือ วันขึ้น ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ วันแรม ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ หากเดือนใด เป็นเดือนขาด จะเป็น ๑๔ ค่ำ ซึ่งพุทธศาสนิกชนมักนิยมเรียกวันขึ้นหรือแรม ๘ ค่ำ ว่า “วันพระเล็ก” และเรียกวันขึ้นหรือแรม ๑๕ หรือ ๑๔ ค่ำ ว่า “วันพระใหญ่”

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

ในสมัยพุทธกาล วันธรรมสวนะจะเป็นวันที่พระพุทธเจ้าให้พระสงฆ์มาประชุมกัน เพื่อแสดงธรรม สันทนาและอภิปรายธรรมกัน ต่อมา มีพุทธศาสนิกชนเข้าร่วมฟังและสันทนาธรรมในวันดังกล่าวด้วย ซึ่งพระพุทธเจ้าได้กล่าวถึงอานิสงส์แห่งการฟังธรรม ๕ ประการ ดังนี้

๑. ย่อมได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง หรือได้เรียนรู้สิ่งที่ยังไม่เคยเรียนรู้
๒. สิ่งที่เคยได้ฟัง ก็ทำให้แจ่มแจ้ง เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น
๓. แก้ข้อสงสัยหรือบรรเทาความสงสัยเสียได้
๔. ทำความเห็นให้ถูกต้องได้
๕. จิตของผู้ฟังย่อมผ่องใส

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

วันเข้าพรรษา

การเข้าพรรษา คือ การที่พระภิกษุตั้งใจว่าจะอยู่ประจำที่วัดใดวัดหนึ่ง ไม่ไปค้างคืนที่ใดในช่วงฤดูฝนตลอดเวลา ๓ เดือน ซึ่งตรงกับวันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๑

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

มูลเหตุแห่งการอยู่จำพรรษาของพระภิกษุ ก็เนื่องด้วยในสมัยพุทธกาลยังไม่มีธรรมเนียมการอยู่จำพรรษา พระภิกษุยังจาริกไปตามสถานที่ต่าง ๆ แต่เมื่อถึงฤดูฝน การจาริกไปมาไม่สะดวก สมัยนั้นยังมีพระภิกษุจำนวนไม่มาก รู้ว่ากาลใดควรหรือไม่ควรจาริกไปมา จึงมิได้ทรงมีบัญญัติไว้ แต่เมื่อมีพระภิกษุมากขึ้น พระภิกษุบางพวกไม่รู้กาลควรไม่ควร จาริกไปมาตลอดปี ทำให้ไปเหยียบพืชผล ทำลายข้าวกล้าของชาวบ้าน จึงเกิดการตำหนิติเตียนของชาวบ้าน เมื่อพระพุทธเจ้าทรงทราบจึงทรงบัญญัติให้พระภิกษุอยู่จำพรรษาช่วงฤดูฝน เป็นเวลา ๓ เดือน

วันออกพรรษาและเทโวโรหณะ

วันออกพรรษา เป็นวันสิ้นสุดของการอยู่จำพรรษาหรืออยู่ประจำที่ของพระภิกษุตลอดระยะเวลา ๓ เดือน หลังจากนั้นพระภิกษุสามารถจาริกไปที่ใดก็ได้โดยไม่ผิดพุทธบัญญัติ ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ในวันนี้จะมีการประกอบพิธีสังฆกรรมอย่างหนึ่ง

เรียกว่า “การปลวารณา” หมายถึง อนุญาตหรือยอมให้ เป็นการเปิดโอกาสให้พระภิกษุว่ากล่าวตักเตือนกันด้วยเมตตาจิต

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย

คำว่า “เทโว” ย่อมาจาก “เทโวโรหณะ” แปลว่า การหยั่งหรือเสด็จลงจากเทวโลก หมายถึง วันที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากเทวโลก ซึ่งตามตำนานเล่าว่า พระพุทธเจ้าเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดาบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และอยู่จำพรรษา ณ ที่นั้น เป็นเวลา ๓ เดือน เมื่อถึงวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จึงเสด็จลงมา ชาวบ้านจึงพากันไปรอรับเสด็จ และได้ นำอาหารคาวหวาน พร้อมด้วยเครื่องบูชาไปถวาย อาหารที่นิยมนำไปถวาย คือ ข้าวต้มมัด หรือข้าวต้มลูกโยนของทางภาคกลาง ซึ่งเชื่อกันว่า เป็นเพราะสมัยนั้นมีผู้คนไปรับเสด็จ จำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าไปใส่บาตรได้ จึงห่อข้าวแล้วโยนลงบาตร จึงกลายเป็น ประเพณีการถวายข้าวต้มลูกโยนในการตักบาตรเทโว

หลักปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

• การฟังพระธรรมเทศนา

การฟังพระธรรมเทศนาคือจะกระทำหลังจากการบูชาพระรัตนตรัยและสมาทานศีลแล้ว โดยมรรคทายกจะเป็นผู้กล่าวอาราธนาธรรม ผู้ไปร่วมฟังพระธรรมเทศนาฟังนั่งประนมมือ และตั้งใจฟังด้วยความเคารพ ฟังด้วยจิตที่สงบพร้อมทั้งคิดพิจารณา ไตร่ตรองถึงธรรมหรือสิ่งที่พระภิกษูกำลังแสดง เพื่อให้ได้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน

ปัจจุบันการฟังพระธรรมเทศนาไม่ได้มีข้อจำกัดอยู่แต่เฉพาะจะต้องกระทำในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือไปฟังที่วัดเท่านั้น พุทธศาสนิกชนสามารถฟังธรรมได้ทุกโอกาส และสามารถฟังอยู่ที่บ้านด้วยการฟังธรรมจากรายการธรรมะทางโทรทัศน์ ฟังบรรยายธรรมทางวิทยุ หรือการฟังจากแผ่นซีดีบรรยายธรรมที่มีจำหน่ายทั่วไป

หลักปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- การแต่งกายในการประกอบศาสนพิธีที่วัด

การแต่งกายในการประกอบศาสนพิธีที่วัด มีหลักสำคัญ คือ เน้นความสะอาด สุภาพ เรียบร้อย ไม่แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาด ถ้ามีลายก็ควรเป็นลายเรียบ ๆ เนื้อผ้าไม่บางเกินไป สตรีไม่ควรใส่เสื้อผ้ารัดรูปและเผยหรือเน้นให้เห็นสัดส่วน รวมทั้งไม่นุ่งกระโปรงสั้นจนเกินไป การใส่เครื่องประดับก็ควรใส่แต่พองาม ไม่มากจนเกินไป

หลักปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

- การงดเว้นอบายมุข

อบายมุข หมายถึง ทางแห่งความเสื่อม เหตุที่ทำให้โภคทรัพย์เสื่อมหายหมดไป มี ๖ ประการ ได้แก่ ๑. ทิณสุราและขอมินเมา ๒. ชอบเที่ยวกลางคืน ๓. ชอบเที่ยวดูการละเล่น ๔. เล่นการพนัน ๕. คบคนชั่วเป็นมิตร ๖. เกียจคร้านการงาน